

sory notes helped to unify the rules of the domestic law of the individual states and to get closer to international standards in this sphere regulation.

In some countries of the continental Europe, including Ukraine, there are general and special limitation period. The general limitation period – 30 years is installed in France and Austria, while in Germany and Ukraine the total period lasts three years, and special – reach 30 years to meet the specific requirements of individuals and entities. For example, in Germany, special terms, reach back to 30 years concern to: the return of the personal property for the expenses on liabilities, etc. In Ukraine special terms of the limitation for reimbursement according to the contractor to the customer under the contract for project and research works date back ten (thirty) years.

The suspension of the limitation period applicable to the court to protect the interests of the plaintiff creditor only if there is a legitimate reason, that is prescribed by the law of the circumstances preventing presentation of the claim for the delays.

Key words: limitation of actions, terms, broken right, right of requirement, stop of term, lawsuit requirements, returning of charges.

Стаття надійшла 05 травня 2014 р.

УДК 341.171

Н. Є. Сорока

ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМІСІЇ У СФЕРІ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКОГО ПРАВА ТА СУМІЖНИХ ПРАВ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Проаналізовано діяльність Європейської комісії як основного елемента інституційного механізму авторського права та суміжних прав у Європейському Союзі, яка виконує провідну роль у процесах уніфікації та гармонізації законодавства ЄС у цій сфері. Поряд із загальним аналізом ініціатив Європейської комісії з прийняття директив у сфері авторського та суміжних прав, досліджено заходи з оцінки результатів дії директив та контролю над процесом їх імплементації у національні законодавства.

Ключові слова: *Європейська комісія, авторське право та суміжні права ЄС, директиви ЄС, імплементація.*

Постановка проблеми. Будучи наддержавним утворенням, Європейський Союз має унікальну можливість використовувати для реалізації своїх завдань особливий інституційний механізм у поєднанні з перевагами регіональних систем захисту прав. Особливу роль у цьому процесі відіграє Європейська комісія, яку справедливо вважають

«двигуном» європейської інтеграції, що відіграє ключову роль в уніфікації та гармонізації законодавства ЄС у сфері інтелектуальної власності. Оскільки курс на інтеграцію до ЄС є пріоритетним напрямом зовнішньоекономічної політики України, а стандарти захисту прав інтелектуальної власності у Європейському Союзі набагато вищі не лише від вітчизняних, а й міжнародних на рівні СОТ, ВОІВ, прискорення адаптації вітчизняного законодавства до законодавства ЄС у сфері інтелектуальної власності набуває особливого значення.

Стан дослідження. Окремі аспекти авторського права і суміжних прав ЄС досліджували зарубіжні вчені, зокрема Дж. Борнгамм, Д. Вейвер, Ф. Готцен, М. Ечауд, К. Карон, А. Кереве, Д. Ллевелін, А. Лукас, Г. Тріттон, Е. Ульмер, П. Хугенхольц, та інші. Серед вітчизняних науковців що проблематику вивчали Г. О. Андрощук, В. С. Дроб'язко, Р. В. Дроб'язко, Р. Є. Еннан, Ю. М. Капіца, Л. Т. Комзюк, В. І. Муравйов, С. К. Ступак та ін. Однак у вітчизняній юридичній науці відсутні комплексні правові дослідження процесів, пов'язаних з уніфікацією та гармонізацією права інтелектуальної власності (зокрема, авторського та суміжних прав) у межах ЄС, а також особливостей інституційного механізму захисту авторських прав в Європейському Союзі, провідну роль у якому відіграє Європейська комісія.

Мета статті – дослідження діяльності Європейської Комісії як провідного інституту ЄС у сфері захисту авторського права та суміжних прав у Європейському Союзі, який здійснює законодавчу, координаційну, виконавчу та контрольну функції у цій галузі.

Виклад основних положень. Інституційна структура Європейського Союзу зазнала значного реформування із набранням чинності Лісабонського договору 01 грудня 2009 року, який визначив основні напрями розвитку права ЄС. Договір став завершенням чергового етапу динамічного та складного процесу реформування інституційної системи Європейського Союзу [3, с. 118].

Реформи, запроваджені Лісабонським договором, мали на меті головним чином спростити внутрішню будову Європейського Союзу; підвищити ефективність прийняття рішень та демократизацію процесу функціонування Європейського Союзу шляхом розширення повноважень Європейського Парламенту та активнішого залучення парламентів держав-членів [12, с. 36].

Відповідно до ст. 13 ДЄС інституційна структура Європейського Союзу спрямована на те, щоб «поширювати вартості Союзу, реалі-

зовувати його цілі, слугувати інтересам Союзу, його громадян та держав-членів, а також гарантувати узгодженість, ефективність та послідовність політик та дій Союзу».

Серед усіх інституцій Європейського Союзу головну роль у процесах правового регулювання авторського права та суміжних прав на комунітарному рівні виконує Європейська комісія. Відповідно до ст. 17 ДЄС Європейська комісія *«обстоює загальний інтерес Союзу»*. Вона забезпечує дотримання Договорів та актів, що ухвалюють інституції ЄС на їх підставі. Під контролем Суду ЄС комісія наглядає за застосуванням права Союзу. Вона забезпечує виконання бюджету Союзу та здійснює координаційну, виконавчу та управлінську функції. Крім цього, комісія забезпечує представництво Союзу назовні, за винятком сфери спільної зовнішньої політики та політики безпеки.

Традиційно комісія є монополістом законодавчої ініціативи у Європейському Союзі. Відповідно до ч. 2 ст. 17 ДЄС *«ухвалення законодавчих актів можливе лише на підставі пропозиції Комісії, якщо в Договорах не обумовлено інше»*.

Відповідно до установчих договорів Європейського Союзу комісія повинна діяти в абсолютно незалежний спосіб стосовно національних інтересів і одностайно сприяти розвитку загальних інтересів та інтересів Союзу. Таким чином, незалежність комісії полягає у делегованій державами-членами владі, що забезпечує найбільш ефективне виконання її функцій.

Європейської комісія – дуже своєрідна інституція. На думку деяких дослідників, однією з особливих та суперечливих властивостей комісії є те, що вона виконує подвійну функцію забезпечення стабільності та динамізму системи Союзу. З одного боку, комісія завдяки своєму праву на ініціативу і вважається «двигуном» європейської інтеграції. З іншого – комісія повинна залишатися нейтральною та безсторонньою, забезпечуючи успішний розвиток справ Спільноти та дотримання її права [4].

Європейська комісія виконувала та продовжує виконувати провідну роль у процесах уніфікації та гармонізації законодавства у сфері інтелектуальної власності в Європейському Союзі. Цілковито погоджуємось із твердженням А. Абдулліна, який вважає, що саме завдяки цьому інституту були визначені конкретні сфери, механізми та способи комунітаризації правової охорони інтелектуальної власності, зокрема авторського права, в межах Європейського Союзу. Діяльність Європейської комісії в цій галузі була пов'язана передусім з прийняттям низки доку-

ментів, які окреслили, з одного боку, шляхи подальшого удосконалення зближення національних законодавств держав-членів у сфері авторського права та промислової власності в ЄС, а з іншого – перспективи введення єдиних інструментів правової охорони інтелектуальної власності в межах цього інтеграційного утворення [1, с. 11].

Лісабонський договір охоплює положення, які стосуються безпосередньо реалізації права інтелектуальної власності та значно розширюють компетенцію ЄС у цій галузі. Наприклад, у Розділ VII «Спільні правила щодо конкуренції, оподаткування та зближення законодавств» ДфЄС була введена окрема стаття 118: *«В контексті запровадження і функціонування внутрішнього ринку в Європейському Парламентові та Раді, діючи згідно зі звичайною законодавчою процедурою, належить запроваджувати заходи щодо утворення європейських прав інтелектуальної власності з метою забезпечення однакового захисту прав інтелектуальної власності у всьому Союзі та створення централізованих загальносоюзних дозвільних, координаційних та наглядових режимів»*. Таким чином, як слушно зауважує Ю. Капіца, була визначена спеціальна компетенція спільноти для європейських прав інтелектуальної власності [2, с. 22].

Окрім цього, Лісабонським договором внесені певні зміни і до ст. 133 ДзЄС (ст. 207 ДфЄС). У новій редакції зазначено, що спільна торговельна політика повинна ґрунтуватися на однакових принципах стосовно *«змін тарифних ставок, укладання тарифних і торговельних угод, пов'язаних з торгівлею товарами та послугами, а також стосовно торговельних аспектів інтелектуальної власності, прямих іноземних інвестицій, досягнення однаковості заходів лібералізації та захисних заходів»*.

Наведемо стислий перелік ініціатив Європейської комісії у сфері захисту авторських та суміжних прав у Європейському Союзі.

Перші кроки уніфікації та гармонізації законодавства в галузі авторського права в Європейському Союзі пов'язують з опублікуванням Європейською комісією Зеленої книги «Авторське право та виклик технологій – питання авторського права, що вимагають невідкладних дій» від 07 червня 1988 року. У Зеленій книзі комісія визначила питання, що вимагають негайних заходів, та запропонувала прийняття директив для гармонізації законодавства в питаннях, які негативно впливають на функціонування внутрішнього ринку. З урахуванням обговорення Зеленої книги 17 січня 1991 року комісія прийняла повідомлення «Продовження Зеленої книги. Робоча програма комісії в галузі

зі авторського права та суміжних прав» з визначенням шести запланованих директив (щодо охорони комп'ютерних програм, права та прокат та позичку, супутникового мовлення та кабельної ретрансляції, строку охорони, охорони баз даних та права слідування) та питань, де можливі певні ініціативи ЄС (репрографія, моральні права). На виконання цієї програми комісії усі директиви, визначені комісією, були ухвалені та імplementовані у законодавство держав-членів.

Подальші зміни в авторському праві Європейського Союзу пов'язані з викликами авторському праву та суміжним правам в умовах інформаційного суспільства, адже поширення мережі Інтернет змусило відшукувати рішення щодо особливостей використання та захисту авторського права в нових умовах [2, с. 25]. У зв'язку цим 19 липня 1994 року було опубліковане повідомлення комісії «Шлях Європи до інформаційного суспільства: план дій», а через рік – 19 липня 1995 року – Зелена книга «Про авторське право та суміжні права в інформаційному суспільстві». Акцентовано на необхідності адаптації законодавства у контексті появи нових видів послуг та виробів, притаманних інформаційному суспільству, а також забезпечення конкурентоспроможності європейської економіки в галузях, пов'язаних з авторським правом. Ухваленим 20 листопада 1996 року повідомленням комісії «Продовження Зеленої книги про авторське право та суміжні права в інформаційному суспільстві» були визначені чотири пріоритетні напрями гармонізації національних законодавств: щодо права відтворення, повідомлення публіці, захисту інформації з управління правами та права розповсюдження.

Водночас на міжнародному рівні у межах ВОІВ були ухвалені Договори про авторське право та про виконання і фонограми 20 грудня 1996 року, які скорочено іменують Інтернет-договорами. ЄС є стороною обох договорів на підставі рішення Ради № 2000/278/ЄС від 16 березня 2000 року про приєднання від імені Європейської спільноти до Договору ВОІВ про авторське право та Договору ВОІВ про виконання та фонограми. Саме з метою виконання міжнародних зобов'язань за цими договорами, а також реалізації стратегії комісії, окресленій у Зеленій книзі та повідомленні, була ухвалена директива ЄП та Ради від 22 травня 2001 року *про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав в інформаційному суспільстві* (2001/29/ЄС), яку вважають найбільшим горизонтальним правовим актом у цій галузі та попередником Європейського кодексу з авторського права [17, с. 488].

Окрім гармонізації матеріальних норм права інтелектуальної власності, Європейська комісія активно займалася розробкою єдиних процесуальних норм, спрямованих на правову охорону об'єктів та впровадженням єдиних стандартів забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності. Десятилітні зусилля Європейської комісії завершилися прийняттям директиви ЄП та Ради від 29 квітня 2004 року про забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності (2004/48/ЄС), якій передували Зелена книга «Боротьба з підробками та піратством в Єдиному ринку» від 15 жовтня 1998 року та повідомлення Комісії «Продовження Зеленої книги про боротьбу з підробками та піратством на Єдиному ринку» від 30 листопада 2000 року.

Посилюючи заходи із забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності, Європейська комісія ініціює створення спеціалізованих установ на основі існуючих підрозділів із залученням провідних експертів, громадськості, які слугують платформами для досліджень та обміну досвідом. Відтак, у квітні 2009 року в межах Генерального директорату з внутрішнього ринку і послуг була створена Європейська обсерваторія протидії порушенням прав інтелектуальної власності, що спрямовувала свої зусилля на боротьбу з поширенням контрафактної продукції та піратства. Відповідно до Регламенту ЄП та Ради (ЄС) № 386/2012 у зв'язку з розширенням функцій та, відповідно, потребою в більших ресурсах та технічному забезпеченні Європейську обсерваторію протидії порушенням прав інтелектуальної власності передано в підпорядкування Офісу з питань гармонізації внутрішнього ринку, який повністю здійснюватиме її фінансування.

У 2003–2004 роках Європейською комісією була проведена значна робота з оцінки стану та напрямів удосконалення законодавства з авторського права та суміжних прав з метою покращення узгодженості *acquis communautaire* та забезпечення функціонування внутрішнього ринку ЄС (повідомлення комісії «Оновлення та спрощення *community acquis*» від 11 лютого 2003 року та робоча доповідь комісії з перегляду законодавства ЄС у галузі авторського права та суміжних прав від 19 липня 2004 року). Загальні висновки, зроблені комісією, засвідчили потребу лише незначно зкоригувати існуюче законодавство, зокрема у сфері права на відтворення, публічне сповіщення, гармонізацію критеріїв обчислення строків охорони для музичних творів [2, с. 34].

Цей період ознаменувався початком кодифікації комунітарного законодавства у галузі авторського та суміжних прав. У результаті були успішно кодифіковані три директиви: про право на прокат, право на

позичку та деякі суміжні права у сфері інтелектуальної власності (92/100/ЄЕС – кодифікований текст 2006/115/ЄС); про гармонізацію строку охорони авторського і деяких суміжних прав (93/98/ЄЕС – кодифікований текст 2006/116/ЄС); про правову охорону комп'ютерних програм (91/250/ЄЕС – кодифікований текст 2009/24/ЄС).

Відповідно до повідомлення комісії «Про єдиний ринок для Європи XXI століття» від 20.11.2007 року у зв'язку з необхідністю створення умов для розповсюдження знань як передумов вільного розвитку економіки у межах Єдиного ринку Європейська комісія опублікувала 16 липня 2008 року Зелену книгу «Авторське право в економіці на основі знань», яка ознаменувала новий етап у розвитку авторського права ЄС, зумовили певні обмеження та винятки у здійсненні авторських та суміжних прав. Відповідно до цієї стратегії була прийнята остання директива ЄП та Ради від 25 жовтня 2012 року про випадки *дозволеного використання сирітських творів* (2012/28/ЄС).

Виконуючи роль так званого двигуна європейської інтеграції, Європейська комісія розробила стратегію соціально-економічного розвитку Євросоюзу на період до 2020 року «Європа 2020: стратегія розумного, сталого та всеохоплюючого росту», яка була схвалена Європейською Радою та формально затверджена 17 червня 2010 року. Стратегія концентрується на ключових сферах, щодо яких потрібно діяти: знання та інновації, більш стала економіка, вища зайнятість та соціальне залучення. Для досягнення встановлених цілей Стратегією передбачено низку пріоритетних для ЄС і для держав-членів напрямів діяльності, так званих флагманських ініціатив, серед яких центральне місце посідає створення Інноваційного союзу [14, с. 74]. Саме в межах цієї ініціативи передбачені завдання, які є перед Європейським Союзом у сфері захисту інтелектуальної власності, зокрема «покрачити основні умови для бізнесу та інновацій (створити Єдине патентне бюро ЄС, спеціалізований патентний суд, модернізувати загальні положення про авторське право та товарні знаки, збільшити можливість використання захисту інтелектуальної власності малими та середніми підприємствами, прискорити прийняття взаємопов'язаних стандартів» [18]. На реалізацію подальшої ініціативи – Цифрового порядку денного – спрямоване опубліковане 19 травня 2010 року повідомлення «Цифровий порядок денний для Європи», у якому комісія наголошує на економічних та соціальних вигодах від створення єдиного цифрового ринку, які потенційно можуть забезпечити економічне зростання у Європі після кризи 2009 року.

Як уже зазначено, Лісабонським договором була розширена компетенція ЄС у сфері інтелектуальної власності. Відтак у наступному повідомленні комісії «Єдиний ринок для прав інтелектуальної власності. Підтримка творчості та інновацій для забезпечення економічного зростання, високоякісної праці та першого рівня виробів та послуг в Європі» від 24 травня 2011 року аналізуються основні питання та виклики, що стосуються майбутнього розвитку авторського та суміжних прав у Європейському Союзі. Питанням розробки основних напрямів планованої модернізації авторського права в Євросоюзі присвячений меморандум комісії МЕМО/12/950 від 5 грудня 2012 року.

Серед останніх ініціатив Європейської комісії слід зазначити Зелену книгу «Щодо розповсюдження онлайн аудіовізуальних творів в Європейському Союзі: можливості та виклики у напрямі створення єдиного цифрового ринку» від 13.07.2011 року та пропозицію до директиви ЄП та Ради щодо *колективного управління авторським правом та суміжними правами* та багатотериторіального ліцензування прав на музичні твори для використання онлайн на внутрішньому ринку від 11.07.2012 року.

Окрім підготовки проектів директив, регламентів, опублікування повідомлень та Зелених книг, консультативної та координаційної роботи, Європейська комісія оцінює результати дії директив, здійснює моніторинг відповідних сегментів ринку в результаті їх застосування та контролює процес імплементації директив у національні законодавства.

10 квітня 2000 року комісія підготувала та представила на розгляд Ради, Європейського Парламенту та Економічно-соціального комітету доповідь про імплементацію директиви 91/250/ЄЕС про правову охорону комп'ютерних програм, позитивно оцінивши результати її застосування. У доповіді зокрема зазначено, що з 1990 до 1998 років рівень піратства в ЄС зменшився з 78% до 36% [2, с. 136].

Аналогічні звіти підготовані Комісією стосовно застосування інших директив з авторського права та суміжних прав:

– 26 липня 2002 року затверджено звіт комісії про координацію деяких положень авторського права та суміжних прав щодо застосування їх до супутникового мовлення та кабельної ретрансляції (директива 93/83/ЄЕС);

– 12 вересня 2002 року Європейському Парламенту, Раді та Економічно-соціальному комітету представлено звіт щодо імплементації директиви 92/100/ЄЕС про право на прокат, право на позичку та деякі суміжні права у сфері інтелектуальної власності;

– 12 грудня 2005 року Європейська комісія спільно з Директоратом внутрішнього ринку та послуг опублікувала «Першу оцінку директиви 96/9/ЄС про правову охорону баз даних» на основі статистичних даних директорії баз даних Gale;

– 30 листопада 2007 року представлено звіт щодо застосування директиви 2001/29/ЄС про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав у інформаційному суспільстві;

– 22 грудня 2010 року Раді, Європейському Парламенту, Економічно-соціальному комітету та Комітету регіонів представлено звіт щодо імплементації директиви 2004/48/ЄС про забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності;

– 14 грудня 2011 року комісією опубліковано звіт про імплементацію та дію директиви 2001/84/ЄС про право слідування на користь автора оригінального твору мистецтва.

Особливими заходами, до яких може вдаватися Європейська комісія з метою забезпечення гармонізації національних законодавств у сфері захисту авторського та суміжних прав, є звернення з позовом до Суду ЄС у разі, коли держава-член не здійснила імплементацію директиви або ж імплементувала її не повністю, некоректно або несвоечасно. Наприклад, комісія ініціювала у 2006–2007 роках позови проти Ірландії, Італії, Люксембургу, Іспанії, Португалії, Бельгії за невиконання цими державами своїх зобов'язань з імплементації директиви 92/100/ЄС про право на прокат, право на позичку та деякі суміжні права у сфері інтелектуальної власності.

Водночас низку судових справ було порушено Європейською комісією на початку 2007 року з приводу невиконання Іспанією, Грецією, Бельгією, Францією та Швецією зобов'язань з повної імплементації директиви 2001/84/ЄС про право слідування на користь автора оригінального твору мистецтва; рішення у справах ухвалені на початку 2008 року.

Висновки. Підсумовуючи викладене, зазначимо, що з набранням чинності Лісабонським договором компетенція ЄС, а відповідно й повноваження Європейської комісії, у сфері інтелектуальної власності розширилися. Відтак багато дослідників роздумують про необхідність прийняття регламенту ЄС про авторське право та суміжні права, який дозволив би здійснити уніфікацію спеціальних правових норм та слугував підґрунтям для створення комунітарного авторського права. Упродовж 1991–2001 років за ініціативи Європейської комісії було ухвалено 7 директив у сфері авторського права та суміжних прав, які

запровадили вищі стандарти захисту порівняно з Бернською та Римською конвенціями, а також спеціальними законодавствами держав-членів. Хоча за останнє десятиріччя було прийнято лише кілька директив у цій галузі, процес гармонізації загалом дозволив встановити єдині норми, правила та правову визначеність на теренах ЄС, відтак його загальна оцінка є схвальною. Європейська комісія регулярно звітує перед Радою, Європейським Парламентом та Економічно-соціальним комітетом про результати дії та застосування директив і здійснює контроль над процесом їх імплементації у національні законодавства. У разі невиконання державами-членами своїх зобов'язань з повної, своєчасної та коректної імплементації Комісія ініціює судові розгляди у Суді ЄС, як це відбулось у 2006–2007 роках з позовами до Ірландії, Італії, Люксембургу, Іспанії, Португалії, Греції, Бельгії, Франції та Швеції за неналежну імплементацію директив про право на прокат, позичку та право слідування.

1. Абдуллин А. И. Право интеллектуальной собственности в Европейском Союзе: генезис, унификация, перспективы развития: автореф. дисс. на соискание уч. степени д-ра юрид. наук: спец. 12.00.03, 12.00.10 «Международное право», «Европейское право» / А. И. Абдуллин. – М., 2006. – 24 с.

2. Капіца Ю. М. Авторське право і суміжні права в Європі: монографія / Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, О. В. Жувака. – К.: Логос, 2012. – 696 с.

3. Вдовиченко О. Основні зміни інституційної системи Європейського Союзу після Лісабонського договору / О. Вдовиченко // Юридична Україна. – 2010. – № 9 (93). – С. 118–123.

4. Гоці Сандро. Європейська Комісія. Процеси ухвалення рішень і виконавчі повноваження / Сандро Гоці; пер. з італійської. – К.: К.І.С., 2007. – 208 с.

5. Дроб'язко В. Правове регулювання авторського права і суміжних прав в Європейському Союзі / В. Дроб'язко // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2009. – № 1. – С. 3–13.

6. Еннан Р. Є. Правова охорона інтелектуальної власності в Європейському Союзі: передумови формування, сучасний стан, тенденції розвитку / Р. Є. Еннан // Часопис цивілістики. – 2012. – Вип. 13. – С. 110–118.

7. Капіца Ю. Розвиток права інтелектуальної власності в Європейському Союзі / Ю. Капіца // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Серія Міжнародні відносини. – К., 2006. – Вип. 33–34. – С. 45–48.

8. Комзюк Л. Т. Деякі проблеми гармонізації авторського права ЄС / Л. Т. Комзюк // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2008. – № 5. – С. 59–64.

9. Конституційні акти Європейського Союзу (в редакції Лісабонського договору). – К.: К.І.С., 2010. – 536 с.

10. Конституційні акти Європейського Союзу. – К.: Юстиніан, 2005. – 512 с.
11. Крупчан О. О. Міжнародно-правові механізми охорони і захисту авторських прав / О. О. Крупчан // Питання розвитку права інтелектуальної власності: збірник наукових праць. – К., 2009. – Вип. 8. – С. 109–110.
12. Право Європейського Союзу: учеб. пособие / под. ред. С. Ю. Кашкина. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Проспект, 2011. – 274 с.
13. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу і законодавство України / за ред. Ю. М. Капіци. – К.: Слово, 2006. – 1104 с.
14. Тараненко І. В. Інноваційні стратегічні ініціативи ЄС / І. В. Тараненко // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: збірник наукових праць. – Маріуполь: Аванті. – 2011. – Т. 1. – С. 72–78.
15. Ханина К. Генезис права интеллектуальной собственности Европейского Союза / К. Ханина // Интеллектуальная собственность. Авторское право и смежные права. – 2004. – № 4. – С. 44–54.
16. Caron Christophe. Droit d'auteur et droits voisins / Caron Christophe. – 3e édition. – Paris: LexisNexis SA, 2013. – 623 p.
17. Davis Richard. Intellectual property in Europe / Davis Richard, Tritton Guy. – 3rd edition. – London: Sweet & Maxwell, 2008. – 1275 p.
18. Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Communication from the Commission / European Commission. – Brussels, 3.3.2010. – 32 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/europe_2020_explained.pdf

Сорока Н. Е. Деятельность Европейской комиссии в сфере защиты авторского права и смежных прав в Европейском Союзе

Проанализирована деятельность Европейской комиссии как основного элемента институционального механизма защиты авторского права и смежных прав в Европейском Союзе, играющий ведущую роль в процессах унификации и гармонизации законодательства ЕС в этой сфере. Наравне с общим анализом законодательных инициатив Европейской Комиссии по принятию директив в сфере авторского и смежных прав, в статье исследуются меры по оценке результатов действия директив и контроля над процессом их имплементации в национальные законодательства.

Ключевые слова: *Европейская комиссия, авторское право и смежные права ЕС, директивы ЕС, имплементация.*

Soroka N. Y. Activities of the European commission on copyright and related rights protection in the European Union

The present article proposes a general analysis of the activities of the European Commission in the field of copyright and related rights. The main peculiarity which distinguishes the European Commission from other EU institutions is that it alone has legislative initiative in the EU. Being the most important element of the institutional mechanisms of the European Union for copyright and related rights

protection the European Commission plays a leading role in the processes of harmonisation of the substantive copyright law to reduce barriers to trade and to adjust the framework to new forms of exploitation. During 1991–2001 seven directives were adopted by formal proposals of the European Commission in the field of copyright and related rights, specifically computer programs, rental right, lending right, terms of protection, data bases, which aimed to introduce higher standards comparing to Bern and Rome convention as well as Member States legislations. The task of the European Commission is to enforce the «acquis» on copyright and related rights; to advance it further and to modernise and adapt it to new developments. The European Commission also holds executive and enforcement powers over the European Union. So, the Commission analyses the effects of the EU directives as well as seeks that member states timely, fully and correctly implement them as part of their national laws. The European Commission may pursue legal actions against Member States for failing to comply properly with their obligations and particularly for failure to transpose EU directives within the prescribed period or incorrect transposition what took place in 2006–2007 when the European Commission launched legal proceedings against Ireland, Italy, Luxemburg, Spain, Portugal, Belgium for incorrect implementation of EU Directive on rental and lending right.

Key words: *the European Commission, EU copyright and related rights, EU directive, implementation.*

Стаття надійшла 09 квітня 2014 р.